

วิทยานิพนธ์ การศึกษาความเข้มแข็งของชุมชน โดยผ่านกองทุนชุมชนเมืองในจังหวัดสมุทรปราการ
 The Study of Community Empowerment Through Urban Community Fund in
 Samutprakarn Province
 ชื่อนักศึกษา นายชจรพัฒน์ เกษตระชนม์
 รหัสประจำตัว 446006
 สาขาวิชา การบริหารสังคม
 ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยระหว่างกลุ่มชุมชนเมืองที่เข้มแข็งกับชุมชนที่ไม่เข้มแข็ง รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ของกองทุนชุมชนเมือง ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกกองทุนชุมชนเมือง จำนวนทั้งสิ้น 313 คน จาก เทศบาล 3 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วน จึงนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของชุมชน และปัญหาอุปสรรคของการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ค่าสถิติการถดถอยพหุคูณ และการเปรียบเทียบความแตกต่างของชุมชนที่เข้มแข็งกับชุมชนไม่เข้มแข็ง โดยค่าสถิติวิเคราะห์จำแนกประเภท ซึ่งการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงในอัตราส่วนเท่า ๆ กัน มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 36.2 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา - ป.ว.ช. โดยมีรายได้ต่อเดือนระดับปานกลางเฉลี่ยเท่ากับ 10,018.56 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนานเฉลี่ย 18.8 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกกองทุน และภายหลังจากเข้ากลุ่มกองทุนชุมชนเมือง กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.5 หรือมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 1,850 บาท และพบว่า ก่อนมีกองทุนหมู่บ้าน มีกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชนเฉลี่ย 2.5 กลุ่ม ภายหลังจากมีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแล้วเกิดกลุ่มกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉลี่ยเป็น 4.5 กลุ่ม จำนวนสมาชิกในกลุ่มกองทุนเฉลี่ย 40.4 คน มีจำนวนเงินหมุนเวียนภายในกลุ่มกองทุน เฉลี่ยประมาณ 50,000 บาท

พบปัจจัยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 5 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มชุมชน 2. ด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชน 3. ด้านการเรียนรู้และภูมิปัญญาของชุมชน 4. ด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับภาครัฐราชการ และ 5. ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มชุมชน และจากการวัดระดับความเข้มแข็งของชุมชน 3 ด้าน คือ 1. ด้านการพึ่งพาตนเอง 2. ด้านความสามัคคีและเอื้ออาทร และ 3. ด้านการมีส่วนร่วม จากข้อมูลของชุมชนเมืองตัวอย่าง 38 แห่ง พบว่า ด้านของการพึ่งพาตนเอง ของชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยด้านความสามัคคีและเอื้ออาทร ของชุมชนทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ซึ่งสามารถจัดระดับของชุมชนเมืองในจังหวัดสมุทรปราการออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ ชุมชนเมืองที่มีความเข้มแข็งระดับต่ำ 14 ชุมชน ชุมชนที่มีความเข้มแข็งระดับปานกลาง 5 ชุมชน และชุมชนที่มีความเข้มแข็งระดับสูง 19 ชุมชน

จากการวิเคราะห์ทางสถิติพบตัวแปร 6 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของชุมชน 1. ระดับโครงสร้างทางสังคม 2. ระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ 3. ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการในกลุ่ม 4. จำนวนเงินหมุนเวียนภายในกลุ่ม 5. ระดับรายได้ และ 6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และพบตัวแปรที่แตกต่างกันของกลุ่มชุมชนเมืองที่เข้มแข็งกับชุมชนเมืองที่ไม่เข้มแข็งได้ 5 ตัวแปร คือ ระดับโครงสร้างทางสังคม จำนวนเงินหมุนเวียนภายในกลุ่ม ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการในกลุ่ม ระดับความรู้และภูมิปัญญา ระดับความสัมพันธ์ของกลุ่มกับภาครัฐ ปัญหาการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเมือง คือ 1. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ 2. การขาดการประชาสัมพันธ์ 3. การขาดจิตสำนึกในการเป็นผู้นำ ขาดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเองของคณะกรรมการชุมชน จัดแข่งทางการเมืองและส่วนตัว 4. ปัญหาค่าใช้จ่ายไม่มีค่าตอบแทน 5. การขาดการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 6. การกีดกันเล่นพรรคเล่นพวก และแสวงหาผลประโยชน์ 7. การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในชุมชน ส่วนแนวทางการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนเมือง 9 ประการ 1. การคัดสรรหา ผู้นำองค์กรชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถ มีเวลาเสียสละ 2. การพัฒนาเพิ่มทักษะความรู้ 3. กระตุ้นการทำงานให้มีกิจกรรมผูกพันและต่อเนื่องตลอดเวลา 4. การพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ 5. การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข กิจกรรมชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 6. การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างงานใหม่ ๆ ที่เกิดประโยชน์ 7. การพัฒนาบทบาทหน้าที่องค์กรชุมชนทุกระดับไปสู่การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอื่นที่สามารถหมุนเวียนแทนกันได้ 8. การพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชน 9. การส่งเสริมการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างชุมชน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ กรรมการพัฒนาชุมชนควรให้ความสำคัญแก่งานประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ สร้างความเข้าใจ ในการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน เครือข่ายชุมชนอื่น ๆ รวมทั้งการประสาน แผนงานโครงการฯ การตลาด การแลกเปลี่ยนช่วยเหลือด้าน ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชนผู้รู้ บุคลากร อุปกรณ์ ซึ่งจะสามารถสร้างความสำเร็จของงานกิจกรรมของชุมชนได้เพิ่มขึ้น

Thesis Title	The Study of Community Empowerment Through Urban Community Fund in Samutprakarn Province
By	Mr.Kjohnpat Keprachon
Identification No.	446006
Degree	Master of Social Work (M.S.W.)
Mager	Social Administration
Academie Year	2002

Abstract

The objectives of thesis were to study the factors that effected the empowerment of community and to compare between strengthened urban and non-strengthen urban communities, including the study of problems of the community fund in Samutprakarn province. Given the sampling from 313 members covered 3 municipals by using the questionnaires, which collected and calculated by SPSS/PC program, The statistical analysis using percentage, means and multiple regression. The study found that the ratio of sampling is equally between male and female and their age on average is 36.2 years old. Most of the sampling are educated from secondary school - vocational education. An income earning at medium level about 10,018.56 Baht. The occupation is being employee and the average period of residence in municipal area were 18.8 years. Mostly samplings were member of the urban community fund, thereafter bring to increase the income by 18.5 percent or average 1,850 Baht/month. And found that before the urban community fund started there have 2.5 groups concerned commune activity, but later increasing to 4.5 groups. The average number of member in the community fund were 40.4 members and the average of current flow about 50,000 Baht.

The finding of the five factors to encourage the empowerment community; are 1) Social structure of the community 2) Economic structure of the community 3) Education and knowledge of the community 4) Government sector and civilian relation and 5) The effectiveness of the community administration. The sample data from 44 urban communities in level of the

community empowerment found that self-reliance were at highest level but the cooperation and aiding, including the participation is at medium level. There would be classifying the urban community in Samutprakran Province into three levels as; high level 14 communities, medium level 11 communities and low level as 19 communities.

The result of statistical analysis found the 6 variable factors that affected the empowerment of the community; 1) Social structure of the community 2) Economic structure of the community 3) Level of the community administration's effectiveness 4) Budget flow in the community 5) The level of income and 6) Period of residence in the community. Otherwise, the study found that there are five factors that differ between urban strengthened and non-strengthen communities which were the level of social structure, budget flow in the community, the effectiveness of the community administration, level of education and knowledge of community, level of government sector and civilian relation.

Problems of the strengthening of community empowerment are 1) Economic critic 2) Lack of promotion 3) Non-leadership responsibility politic 4) Non-salary payable 5) Non-continue activities 6) Red-Taped and take advantage and 7) Lack of educated and specialist personel in the community. There are 9 issues to guidance for strengthen the community empowerment; are 1) Recruitment who has ability and donate to be the leader of community 2) Develop and upgrade the skill and knowledge 3) Encourage the activities continuously 4) Improve activities effectively 5) Evaluation, monitoring and adjustment 6) Develop and create up benefit from the new job 7) Develop the role and function in all level of community rotation to other authority 8) Develop the cooperation with private sector and 9) Promotion to exchange the knowledge and learning among the communities.

The recommendations were as the following. The Community Development Department would be concentrate on promotion activities, the campaign to make conceivable to the community fund for the local people . Shift up the coordination either among the communities and other network, including coordinate the project/program, marketing, assistance of expertise, experienced personal and equipment which able to give up the successful of community activities.